

Riitta Työläjärvi

12.12.2018

Sosiaali- ja terveysministeriö

kirjaamo@stm.fisusanna.rahkonen@stm.fi

STM090:00/2018 ja STM/3291/2018

HE kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

- HE on kannatettava mutta monialaisten palvelujen arviointia esityksessä on vahvistettava
- Uudistetun lain tulee varmistaa asiakkaille riittävät ja oikea-aikaiset sote-palvelut sekä monialaiset kuntoutuspalvelut
- Kuntouttavan työtoiminnan tulee olla yksilöllisesti asiakkaan tilanteessa työllistymiseen tähtäävää polkua tukeva, eikä se saa korvata muutoin palkkatyönä tehtävää työtä
- Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaalle tulee nimetä vastuuhenkilö palvelujen koordinoimiseksi ja asiakkaan tukemiseksi

Toimihenkilökeskusjärjestö STTK kiittää lausuntopyynnöstä ja kannattaa kuntouttavasta työtoiminnasta säätävän lain uudistamista.

Viime aikoina on valmistunut tutkimuksia ja selvityksiä, jotka toteavat asiakaslähtöisten sote-palvelujen riittämättömyyden useilla työttömällä asiakkailla. Ongelmat korostuvat asiakasryhmällä, joka on kuntouttavan työtoiminnan piirissä.

Terveysteen, työkykyyn ja sosiaaliseen toimintakykyyn liittyviä ongelmia ei riittävästi huomioida ja palveluihin pääsy viivästyy. Sairauksien hoidossa on puutteita, sairauslomaa ei kirjoiteta työttömälle vaikka hän olisi työkyvytön. Terveystarkastuksia ei heille tehdä kunnissa riittävästi ja silloinkin kun ne tehdään, on painopiste enemmän kansanterveydellisissä ongelmissa kuin työkyvyn arvioinnissa ja työkyvyn tukemisessa.

Monialaisten kuntoutuspalvelujen tarvetta ei osata arvioida ja ohjata riittävän asiantunteviin palveluihin. Työttömät ovat aliedustettuina Kelan järjestämissä kuntoutuspalveluissa, vaikka heillä on ongelmia terveydessään ja työkyvyssään väestön keskiarvoa enemmän. Tämä johtuu ennen kaikkea siitä, ettei läheteitä kuntoutukseen laadita riittävästi. Elämänhallinnan ja sosiaalisen kuntoutumisen tuki jää myös liian vähäiseksi.

Riitta Työläjäarvi

12.12.2018

Työkyvyttömyyseläkkeissä työttömien saamat hylkäysprosentit ovat selvästi muuta väestöä korkeampia. Tämäkin heijastaa sitä, etteivät työttömät saa riittäviä, oikea-aikaisia ja yhteensovitettuja sote- ja kuntoutuspalveluja. Työttömien asiakkaiden eläkehakemuksia toimitetaan eläkelaitoksiin, vaikka oirekuvat ovat puutteellisesti selvitettyjä eikä riittäviä hoito- ja kuntoutustoimia ole toteutettu. Tämä johtaa hakemuksien hylkäyksiin.

STTK esittää, että monialaiset palvelutarvearvioinnit ja palveluihin ohjaaminen on kirjoitettava lausuttavana olevaa HE-luonnosversiota vahvemmin ja velvoittavammin. Tämä tulisi näkyä ainakin pykälissä 8 (aktivointisuunnitelman sisältö) sekä pykälässä 13 a (kuntouttavan työtoiminnan sisältö)

Pykälän 13 a 2 momentissa käsitellään palvelujen yhteensovittamista. Tässä tulisi säätää myös palvelujen koordinaation vastuuhenkilöstä, joka tulisi nimetä jokaiselle kuntouttavan työtoiminnan asiakkaalle.

Kuntouttava työtoiminta tulee suunnitella ja toteuttaa yksilöllisesti niin, että se tukee parhaalla mahdollisella tavalla asiakkaan voimaantumista, elämänhallintaa ja polkua kohti työllistymistä.

Kuntouttavaan työtoimintaan ei tule sisällyttää tehtäviä, joita muutoin tehtäisiin ns. normaalina palkkatyönä. Myös palkkatukituettu työsuhteessa tehtävä työ on pidettävä selkeästi erillisenä kuntouttavasta työtoiminnasta. Nämä periaatteet olisi hyvä sisällyttää myös itse lakiin, esim. pykälään 2 (määritelmät) tai pykälään 13 (kuntouttavan työtoiminnan tuottaminen).

STTK esittää myös, että lain toimeenpanoa uudistuksen jälkeen seurataan tiiviisti ja arvioidaan paitsi tilastollisesti, myös laadullisen tutkimuksen menetelmin.

Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry

Antti Palola
puheenjohtaja

Katarina Murto
johtaja

Lisätietoja

Riitta Työläjäarvi, sosiaali- ja terveystieteellinen asiantuntija
040 827 2988
riitta.tyolajarvi@sttk.fi